

Prediker: Remy Splinter

Preekserie: Levende Stenen

Titel: Een meisje

Bijbelgedeelte: Lukas 1:26-55 (NBV21)

²⁶ In de zesde maand zond God de engel Gabriël naar de stad Nazaret in Galilea, ²⁷ naar een meisje dat was uitgehuwelijkt aan een man die Jozef heette, een afstammeling van David. Ze heette Maria en ze was nog maagd. ²⁸ Gabriël ging haar huis binnen en zei: 'Gegroet Maria, je bent begenadigd, de Heer is met je.' ²⁹ Ze schrok hevig bij het horen van zijn woorden en vroeg zich af wat die begroeting te betekenen had. ³⁰ Maar de engel zei tegen haar: 'Wees niet bang, Maria, God heeft je zijn gunst geschonken. ³¹ Luister, je zult zwanger worden en een zoon baren, en je moet Hem Jezus noemen. ³² Hij zal een groot man worden en Zoon van de Allerhoogste worden genoemd, en God, de Heer, zal Hem de troon van zijn vader David geven. ³³ Tot in eeuwigheid zal Hij koning zijn over het volk van Jakob, en aan zijn koningschap zal geen einde komen.'

³⁴ Maria vroeg aan de engel: 'Hoe zal dat gebeuren? Ik heb immers nog geen gemeenschap met een man.' ³⁵ De engel antwoordde: 'De heilige Geest zal over je komen en de kracht van de Allerhoogste zal je als een schaduw overdekken. Daarom zal het kind dat geboren wordt, heilig worden genoemd en Zoon van God. ³⁶ Luister, ook je familielid Elisabet is zwanger van een zoon, ondanks haar hoge leeftijd. Ze is nu, ook al hield men haar voor onvruchtbaar, in de zesde maand van haar zwangerschap, ³⁷ want voor God is niets onmogelijk.' ³⁸ Maria zei: 'De Heer wil ik dienen: laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd.' Daarna liet de engel haar weer alleen.

³⁹ Kort daarop reisde Maria in grote haast naar het bergland, naar een stad in Juda, ⁴⁰ waar ze het huis van Zacharias binnenging en Elisabet begroette. ⁴¹ Toen Elisabet de groet van Maria hoorde, sprong het kind op in haar schoot; ze werd vervuld van de heilige Geest ⁴² en riep luid: 'De meest gezegende ben je van alle vrouwen, en gezegend is de vrucht van je schoot! ⁴³ Wie ben ik dat de moeder van mijn Heer naar mij toe komt? ⁴⁴ Toen ik je groet hoorde, sprong het kind van vreugde op in mijn schoot. ⁴⁵ Gelukkig is zij die geloofd heeft dat de woorden van de Heer in vervulling zullen gaan.'

⁴⁶ Maria zei:

'Mijn ziel prijst en looft de Heer,
mijn hart juicht om God, mijn redder:
Hij heeft oog gehad voor mij, zijn minste dienaars.
Alle geslachten zullen mij voortaan gelukkig prijzen,
ja, grote dingen heeft de Machtige voor mij gedaan,
heilig is zijn naam.
Barmhartig is Hij, van geslacht op geslacht,
voor al wie Hem vereert.
Hij toont zijn macht en de kracht van zijn arm
en drijft uiteen wie zich verheven wanen,
heersers stoot Hij van hun troon
en wie gering is geeft Hij aanzien.
Wie honger heeft overlaadt Hij met gaven,

*maar rijken stuurt Hij weg met lege handen.
Hij trekt zich het lot aan van Israël, zijn dienaar,
zoals Hij aan onze voorouders heeft beloofd:
Hij herinnert zich zijn barmhartigheid
jegens Abraham en zijn nageslacht,
tot in eeuwigheid.'*

Bijzonderheden:

Derde adventszondag.

Dit was de twaalfde en laatste preek in de serie: Levende Stenen.

Komende zaterdag (24 dec) en zondag (25 dec) zijn onze kerstnachtdiensten.

*****

Beste kringleden, broeders en zusters in de Heer,

We zijn op weg naar Kerst. De geboorte van Jezus, de Zoon van de Allerhoogste, de zoon van God uit de schoot van een tienermeisje. Een geboorte met – zo zou later blijken – een enorme impact op de wereld, maar die impact begon al bij de aankondiging van de engel aan Maria (en zelfs daarvoor al aan Zacharias en Elisabet). God doet ongelooflijk grote dingen om wat Hij voor de mens voor ogen heeft, te bewerkstelligen. Zo grote dingen dat niemand anders dan God Zelf dit kan doen. En ook zo tegen alle menselijke verstand en tegenstand in, dat het alleen uit liefde kan, liefde die sterker is dan wat of wie dan ook. Wat een geluk dat God liefde is en zo tot ons kwam.

Hoe goed om daar als broeders en zusters samen (opnieuw) bij stil te staan en verder over door te praten.

We wensen jullie heel gezegende Kerstdagen toe.

Een hartelijke groet van het PddW(+) team

*****

MOGELIJKE AANVULLENDE BIJBELLEZINGEN

Kies vóór de kringbijeenkomst welke je daarvan wilt lezen.

Jesaja 8:19-22, Jesaja 9:1,5-6, Jesaja 53:5, Hebrëeën 4:15, Johannes 10:10-11, Johannes 2:5, 1 Korintiërs 2:9-11, Filippenzen 2:6-11, Lukas 2:19 en (de basis van de serie) 1 Petrus 2:1-10.

*****

ENKELE OPMERKINGEN

We hebben deze serie stil gestaan bij een aantal 'levende stenen' die afgekeurd werden door mensen, maar gezien en geliefd werden door Jezus, die Zelf als afgekeurde steen uitgekozen werd als de hoeksteen. We eindigen bij het begin van het Evangelie en we kijken naar Maria en het wonder van de incarnatie (de menswording van Jezus). Omdat we zo vertrouwd zijn met het kerstverhaal horen we niet meer hoe bijzonder het is. Net zoals we vliegtuigen niet meer horen omdat we dichtbij Schiphol wonen. We kruipen in de huid van Maria en zien hoe zij beweegt van schrik en twijfel naar geloof en overgave.

1. Begrijpen wat niet te begrijpen is – God wordt mens

Deze aankondiging wordt in de traditie de annunciatie genoemd. De engel zegt tegen Maria dat God haar Zijn gunst heeft geschonken, je zou het een kerstcadeau kunnen noemen. Hoe mooi een cadeau ook is, het draagt altijd een boodschap met zich mee. Als mijn vrouw bijvoorbeeld mij deze

kerst een boek cadeau zou geven getiteld 'Hoe word ik een betere man voor mijn vrouw' en een neustrimmer... Daarmee zegt ze impliciet dat ik haar niet goed behandel en er onverzorgd uitzie. Wanneer we het cadeau accepteren van het kerstkind, daarmee accepteren we impliciet dat we ook echt een Redder nodig hebben vanwege onze zonde. Maria is de eerste persoon die de naam 'Jezus' hoort, wat betekent 'God redt'. Ze zal dertien of veertien jaar oud geweest zijn toen de engel haar bezocht met het nieuws dat ze zwanger zal worden (aangezien meisjes op die leeftijd uitgehuwelijkt werden volgens Joods gebruiken). Haar werd verteld dat Hij een groot man zal zijn en de Zoon van de allerhoogste zal worden genoemd. Deze baby is de langverwachte koning die eeuwig zal regeren (v. 32-33). Hij is niet zomaar een heilige, maar Hij is Heiligheid Zelve die woning maakt in Maria's buik (v. 35). God deed het aan het begin van de Bijbel een scheppingswonder en doet het nu weer. De engel zegt dat de Heer *met* haar is en ze vroeg zich af wat dit te betekenen had. Het is Elisabet die bevestigt dat het niet alleen de Heer is die haar een baby geeft, de baby *is* de Heer (v. 43)!

Het is belangrijk om te geloven dat dit feitelijk is gebeurd, net zoals het wonder van de opstanding, omdat dit verhaal van Zijn afkomst verklaart wie Jezus is en waarom Hij deed wat Hij deed. Het verklaart dat Jezus helemaal God en helemaal mens is. In de kerkgeschiedenis is er veel geworsteld met de verhouding tussen deze twee aspecten. Of Hij werd te veel in het menselijke of te veel in het goddelijke getrokken. Dit blijft in zekere zin een mysterie, maar een hervormde theoloog uit de vorige eeuw, Oepke Noordmans, verwoordt het mooi: "Jezus ligt niet in de kribbe als een toonbeeld van menselijkheid, maar Hij ligt daar als een metgezel van allen, wier menselijkheid problematisch is geworden." Het probleem van de zondeval lezen we in Genesis 3:22; God zegt dat de mens door de kennis van goed en kwaad '*aan Ons gelijk is geworden*'. Maar de oplossing is precies het tegenovergestelde, namelijk dat God aan óns gelijk wordt. Het probleem voor mensen is dat zij als God willen zijn, maar God heeft dat probleem niet, ook als Hij ons bestaan deelt. Zo wordt Hij volledig één van ons en deelt Hij volledig ons bestaan onder het oordeel van de zonde, zodat Hij juist de macht van de zonde 'van binnenuit' teniet kan doen en ons ervan kan bevrijden!

Juist omdat Hij zo groot is, kan Hij deel worden van het kleine. De allerhoogste wordt de allerlaagste en daarin bewijst Hij juist Zijn grootheid. In de incarnatie wordt God kwetsbaar en daarin toont Hij Zijn liefde. Wanneer je iemand liefhebt, stel je je per definitie kwetsbaar op omdat je iemand je hart toevertrouwt. Daarmee loop je het risico gekwetst te worden. Maar het alternatief is leven in eenzaamheid uit angst. C.S. Lewis zegt in zijn boek '*The Four Loves*' dat als je er zeker van wilt zijn dat je hart niet gebroken wordt, dat je het dan veilig in moet wikkelen met hobby's en luxe en veilig op moet bergen in een kist van egoïsme. Daar in dat kistje zal het niet gebroken worden, maar wordt je hart juist onbreekbaar, hard en ondoordringbaar. Net zoals bij een ruziënd stel waarin de schuld alleen maar bij de ander wordt gelegd. Pas wanneer een van de twee (of beiden) kwetsbaarheid durft te tonen en bereid is de eigen fouten toe te geven, dan is dat het begin van het herstel van de relatie. God doet iets vergelijkbaars door Zijn kwetsbaarheid te tonen. Dit is niet een kwestie van eerst begrijpen dan geloven, maar juist andersom.

2. Geloven wat niet te geloven is – De maagd wordt moeder

We lezen constant hoe Maria de woorden en de gebeurtenissen overdacht in haar hart; dit zegt iets over haar karakter (zie ook Lukas 2:19). Gods Woord bewaren is in zekere zin ook als een zwangerschap: je draagt het met je mee en gaandeweg groeit het. Naast dat ze enorm geschrokken was lezen we hoe ze zich afvroeg wat dit allemaal te betekenen had. Ze was niet in een keer overtuigd. Wat moet er niet door haar heengegaan zijn toen ze dit nieuws hoorde? Zeker toen was het een schande om als ongetrouwde vrouw zwanger te raken. Dit nieuws zou haar eigen sociale ondergang betekenen. Het ging bij haar niet alleen om hoe dit praktisch mogelijk was, want ze was immers nog niet getrouwd met Jozef. Maar ook als joods meisje was het ondenkbaar dat de God

van Abraham, Isaak en Jakob een mens kon worden zoals wij. Het was in meerdere opzichten geen gemakkelijke boodschap voor Maria om te geloven.

En dat geldt nog steeds voor mensen vandaag. In een postmoderne cultuur lijkt twijfel soms zelfs aangeprezen te worden, daarmee laat je zien dat je een open geest hebt. Maar als je niet uitkijkt wordt het al snel een excuus om niet na te hoeven denken over moeilijke levensvragen door het maar in het midden te laten. Veel mensen hebben dan ook twijfels over de identiteit van Jezus, zowel buiten als binnen de kerk. Dat is te begrijpen, want als je het Evangelie níet 'belachelijk' vindt in eerste instantie, is het de vraag of je het wel begrepen hebt. Aan de andere kant kun je ook juist zeggen dat juist de absurditeit van het verhaal er juist voor pleit dat het misschien wel het werk van God móet zijn. Want alleen Hij kan dit bedenken; dit is wat geen oog gezien heeft, wat geen oor gehoord heeft en wat in geen mensenhart is opgekomen. Maria spreekt haar twijfels dan ook hardop uit, zelfs tegen deze indrukwekkende engel. Maar het opmerkelijke is dat ze er niet voor wordt afgestraft zoals Zacharias eerder in dit hoofdstuk, die ook twijfelde aan de woorden van de engel. En het is niet zo dat de ene een chagrijnige engel toegewezen kreeg en de ander niet. Er lijkt een genuanceerd verschil te zitten in de manier waarop beiden twijfelen. Maria twijfelt omdat ze het antwoord wil weten. De engel Gabriël antwoordt haar in alle geduld en bemoedigt haar zelfs met de geruststellende woorden dat voor God alles mogelijk is. Maar je kunt ook twijfelen vanuit je eigen trots, waar je cynisch alles in twijfel trekt omdat je het antwoord eigenlijk níet wil weten.

Maria's reactie van overgave is ontroerend: "Laat er met mij gebeuren wat u gezegd hebt." En hierin is Maria een voorbeeld in geloof voor ons allemaal. Zoals Abraham de vader van alle gelovigen genoemd wordt, zo wordt Maria de moeder van alle gelovigen genoemd. Maria ontvangt een roeping van God en moet daarbij de touwtjes uit handen geven, net zoals Abraham geroepen werd te vertrekken uit zijn land zonder te weten waar dat hem zou brengen. Zo geldt dat ook voor ons als wij geroepen worden om Jezus te volgen. Dan is het geen onderhandeling over de kosten, maar een berekening ervan (Lukas 14:25-33). Maar dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. We zijn namelijk in de regel wel bereid om dingen op te geven, behálve het recht om zelf te bepalen welke dingen dat dan zijn. Maar we worden juist geroepen om ons zelfbeschikkingsrecht op te geven en met Maria te zeggen, zoals zo mooi is vertaald in de NBG51: "Mij geschiede naar Uw Woord." De moeilijkste vorm van geven is opgeven en dat is wat zij deed. Zoals Elisabet zegt: "*Gelukkig is zij die geloofd heeft...*"

3. Beschrijven wat niet te beschrijven is – De ongelukkige wordt gezegend

Maria noemt zichzelf in haar gebed "*zijn minste dienares*". Zij stelde niet veel voor in de ogen van mensen. Zeker als je dit verhaal leest in contrast met Zacharias. Hij is een man, hij is op leeftijd, hij is een priester en woonde in Jeruzalem, het religieuze centrum waar alle belangrijke mensen te vinden waren. Maria woonde in een klein dorp in het noorden, ze was een meisje, ze was jong, ze had weinig geld en weinig invloed. Maar het is uitgerekend dit meisje dat door Elisabet, de moeder van Johannes, aangesproken wordt als "*de meest gezegende van alle vrouwen*", omdat zij geroepen is om de Zoon van God ter wereld te brengen. Maria is begenadigd omdat ze iets ontvangt wat ze helemaal niet verdient. Zij is niet de vrouw vol van genade, maar ze is juist leeg voor genade en maakt zo ruimte voor Jezus. Maar het kwartje landt pas na de ontmoeting met haar oude tante Elisabet. Zij was een lotgenoot voor haar omdat zij de enige was die kon begrijpen wat er met Maria aan de hand was. Het is in deze ontmoeting met een andere gelovige waarin, zoals vaak, het kwartje valt van wat God aan het doen is.

Dan zingt ze het uit om te beschrijven wat niet te beschrijven is. Dit lied, in de traditie het Magnificat genoemd, is een nieuwtestamentische psalm waarmee ze God grootmaakt. Dat betekent niet dat God nog niet groot genoeg zou zijn, maar dat wij onszelf te groot hebben gemaakt. De Zoon

van de Allerhoogste komt naar beneden om wat laag is te verhogen. Het is de paradox die werd opgemerkt door Luther: hoe dieper iemand onder God is, des te beter Hij hem ziet. Maria is voor velen dan ook een ideaal van nederigheid. Maar Luther legt bloot dat het onmogelijk is want echte nederigheid weet nooit dat ze nederig is. Zolang je naar dat ideaal streeft zit daar een verlangen achter om 'iets meer voor te stellen' dan je nu bent en ben je per definitie al niet nederig. Ze is daarom ook eerder een voorbeeld in geloof en overgave. Waar ze bekend staat als de moeder van Jezus, is ze bovenal een levende steen, een meisje dat haar hoop heeft gevestigd op haar Heer. Augustinus zegt dat Maria Christus eerst aannam in haar hart voordat ze Hem ontving in de moederschoot.

Zij is een levende steen die verworpen werd door mensen. Maar God kiest expres zoals Hij kiest. Het betekent dat je niet meer neer kunt kijken op andere mensen. We weten heel goed te benoemen van welke mensen alle problemen in de samenleving vandaan komen. Het Evangelie daagt ons uit en legt bloot dat we dit Kerstcadeau meer nodig hebben dan we eigenlijk willen toegeven. Het vraagt van ons dat we ons overgeven en Hem erkennen als Heer. En dat kan Hij van ons vragen omdat Hij éérs Zijn rechten heeft opgegeven. Hij hield niet vast aan zijn positie in de hemel, maar deed er afstand van door mens te worden zoals wij. En als mens verschenen heeft Hij zich vernederd en was Hij gehoorzaam tot in de dood aan het kruis (Filippenzen 2:6-11). Het heeft God dan ook oneindig veel meer gekost om naar ons te komen, dus wat mag het ons kosten om door de Zoon van de Allerhoogste opgezocht te worden? Door heel de serie heen hebben we gezien hoe God de afgekeurde mensen uitkoos. Je zou de woorden "Het is maar... (bijvoorbeeld een visser)" ervoor kunnen zetten. Maar het lied van Maria laat zien dat Hij júist die mensen uitkiest:

*Het is juist een zondares die haar liefde aan Jezus betoonde
Juist een tollenaar die door Jezus werd gevonden
Het is juist een visser die de roepstem van Jezus mocht horen
En juist een Farizeeër die opnieuw werd geboren
Het is juist een Samaritaanse vrouw aan wie levend water werd gegeven
Juist een overspelige vrouw wiens zonden werden vergeven
Het is juist een blinde man die het Licht der wereld mocht aanschouwen
En juist een dode - opgewekte man om wie je niet hoeft te rouwen
Het is juist een misdadiger die met Jezus in het Paradijs is vandaag
Juist een twijfelaar die antwoord kreeg op zijn vraag
En het is juist een tienermeisje die als maagd
De Zoon van de Allerhoogste in haar buik draagt*

Onbegrijpelijk, ongelooflijk, onbeschrijflijk, maar waar.

*****

LIEDEREN

523 – Laat ieder het horen
Gez.118 – Op U mijn Heiland blijf ik hopen
Komt allen tezamen
Eer zij God in onze dagen
Komt verwondert u hier mensen
697 – Al wat ik ben
595 – Licht van de wereld

Licht der wereld
Komt laten wij aanbidden

*****

GESPREKSVRAGEN

Onderstaande gespreksvragen zijn bedoeld als een voorzet voor de kringleider. *Bekijk welke je kunt gebruiken of kunt aanvullen met vragen die specifiek voor jouw kring of groep belangrijk kunnen zijn.*

1. Wissel uit wat jou in de dienst met name aansprak. Welke verandering brengt dit teweeg in jouw eigen geestelijk leven in navolging van Jezus? Denk daarbij ook aan wat jou in de Bijbeltekst en de preek van zondag opviel en aansprak. Als je daarin hebt ervaren dat de Heer tot je sprak, hoe zou je dan Zijn woord aan jou kunnen samenvatten?

2. Neem tijd om elkaar op te bouwen met het getuigenis van wat de Heer de laatste weken in je leven aan het doen is:

- a. in het lezen van de Bijbel (Woord);
- b. in de omgang met Hem in je gebedsleven (Gebed);
- c. in hoe je bidt en je jezelf openstelt naar mensen die Hem nog niet kennen (Zending);
- d. in hoe je bidt voor je mede-geloofsgenoten en hen zoekt te dienen in het geloof (Zorg);
- e. in hoe je tot zegen bent voor je leefomgeving, in de straat en je werk, in je sociale leven (Zegen).

3. Noteer wat jou in de lezing in het bijzonder aansprak of bij jou tot vragen leidt en deel dit met elkaar.

4. God heeft Maria zijn gunst geschonken en door haar, aan ons allemaal. Jezus is de Redder en dat is het ware Kerstcadeau. Heb jij die al aangenomen? Erken je daarmee dat je een Redder nodig hebt? Waar heeft Hij je van gered en hoe ervaar je dat in het dagelijks leven?

5. Waarom is het wonder van de incarnatie (God die mens werd) zo cruciaal om te geloven als christen?

God heeft Zichzelf kwetsbaar gemaakt en is op die manier dichtbij gekomen. Hoe zie je daar Zijn liefde in terug?

6. Maria had zo haar twijfels wat een hele begrijpelijke reactie is. Wat maakt haar reactie toch anders dan die van Zacharias (vers 18)? Wat leren we hierin over de manier waarop we God mogen benaderen met onze vragen en onze twijfels?

7. Uiteindelijk geeft Maria zichzelf over aan de wil van God: *“Mij geschiede naar Uw Woord”*. Wanneer je jezelf aan God onderwerpt, is het geen onderhandeling over de kosten, maar een berekening ervan (Lukas 14:25-33). Hoe ervaar jij dat? Heb jij jouw zelfbeschikkingsrecht volledig aan Jezus overgegeven?

8. Maria krijgt de opdracht van de engel om naar Elisabet te gaan. Zij is een metgezel voor haar en de enige in haar omgeving die begrijpt wat er met haar aan de hand is. We hebben die gemeenschap met broeders en zusters nodig om tot inzicht te komen. Door wie ben jij enorm geholpen in jouw geloofsleven? Wie is voor jou een metgezel die jou de ogen opent voor de geestelijke werkelijkheid van Jezus?

9. Maria stelde in de ogen van mensen niet veel voor. Als mens kijk je al snel neer op andere mensen en wijs je al snel de mensen aan die de problemen veroorzaken. Wat leren we van Maria en haar lied over nederigheid? Hoe kunnen we daarin groeien?

10. Maria werd totaal onverwacht een wel héél bijzondere levende steen. Maar zijn niet álle levende stenen op eigen manier bijzonder en nodig/nuttig? Hoe kijk je terug op de preken serie over levende stenen? Met wie voel je je wel 'verwant'? Waarom? Hoe zou je je zelf als levende steen willen benoemen?

*****

GEBEDSSUGGESTIE

Heer, hoe onbegrijpelijk dat U mens werd, hoe ongelooflijk dat U groeide in de buik van een tienermeisje en hoe onbeschrijflijk hoe groot U bent. U laat Uw grootheid laat zien, de Zoon van de allerhoogste die bereid was de allerlaagste te worden. U werd kwetsbaar als wij en deelde ons bestaan zodat U kon afrekenen met de zonde en de dood. Help ons om ondanks onze twijfels en onze vragen net als Maria ons over te geven aan Uw wil en ook te zeggen: "Mij geschiede naar Uw Woord". Dank U wel dat U oog heeft voor nietige mensen zoals wij. U gaf alles op om ons op te zoeken, wat een liefde en wat een genade! Wij voegen ons bij de steen die door de bouwers werd afgekeurd maar door God werd uitgekozen om zijn kostbaarheid. Wij vertrouwen op U, onze Hoeksteen, Jezus Christus, amen!

*****

